

२ अग्निकार्यसमापनम् । ४ कर्तृदृष्टावाधः । ५ पिण्ड-
क्रिया । ६ नवव्रातानि । ७ सञ्चयनम् । ८ दशाहृत्यम्
९ एकोद्दिष्टम् । १० एकोद्दिष्टविधिः । ११ सपिण्डीकर-
णम् । १२ आग्न्याहुम् । १३ अतीतसंस्कारः । १४ पाता-
शविधिः । १५ नारायणवलिः । १६ नागवलिः । १७
पुराणमेकोद्दिष्टम् । १८ षोडशर्गः । १९ पदार्थाः ।

४ अध्याये पुस्तककर्मादीनि अग्निकार्यानिानि कर्माणि ।
१ पूर्तानि । २ मण्डलादिविधिः । ३ प्रतिमाद्रूप्याणि । ४
प्रासादप्रतिष्ठादि । ५ तदनुष्ठानादि । ६ अग्निस्यपनादि ।
७ देवाभिषेकादि । ८ शान्तिप्रतिष्ठादि । ९ वाय्वादिविधिः
१० आरामादिविधिः । ११ षोडशविशेषः । १२ प्राचीं
दिशमन्वावर्त्तते । १३ दक्षिणां दिशमन्वावर्त्तते । १४
प्रतीचीं दिशमन्वावर्त्तते । १५ उदीचीं दिशमन्वावर्त्तते
१६ पृथिवीमन्वावर्त्तते । १७ अन्तरिक्षमन्वावर्त्तते
१८ दिवसमन्वावर्त्तते । १९ रात्रिमन्वावर्त्तते । २०
परमन्वावर्त्तते । २१ सर्वा दिशोऽन्वावर्त्तते । २२
अग्निकार्यफलम् । ४ अ० गताः एते पदार्थाः ।

आश्वायन पुं स्त्री अश्व+गोत्रे अश्व+फञ् । अश्वर्षेर्गोत्रापत्ये
स्त्रियां ङीप् । [अश्ववतानर्षेःपत्ये स्त्रियां ङीप् ।
आश्ववतान पुं स्त्री अश्ववताननामर्षेःपत्यम् विदा० अञ् ।
आश्वस पु० आ+श्वस-ञञ् । निर्द्वैतौ २ आश्वयदाने २ भीतस्य
भयनिवारणार्थे व्यापारे ४ सान्त्वने च “धारणमाश्वस-
जननं अममृञ्” सुशु० । [२ सान्त्वनासम्पदादौ ।

आश्वसक लि० आ+श्वस-णिच्-ञ्जुल् । आश्वसकारके
आश्वसन न० आ+श्वस-णिच्-ल्युट् । सान्त्वने । “आश्व-
सनञ्च कण्ठेन दुःखार्त्तायाः प्रकीर्त्तितम्” भा० आ० । अ०
कर्त्तरि ल्यु । २ आश्वसकारके “तदिदं द्वितीयं हृदया-
श्वसनम्” यजु० । [तद्भावदर्शनाश्वसि” यजु० ।
आश्वसिन् लि० आ+श्वस-णिनि । प्रत्याशायुक्ते । “मनस्तु
आश्वस्य लि० आ+श्वस-णिच्-ञ्जुल् । सान्त्वनीये । ल्यप् ।
२ सान्त्वयित्वे ल्यथे अच्य० ।

आश्विक लि० अश्वान् भारभूतान् हरति वृद्धि आश्वकृति
वा ठञ् । भारभूतस्याश्वस्य १ हारके २ वाहके ३ आवाहके
च । अश्वस्य निमित्तं संयोग उत्पातो वा ठक् ।
अश्वलाभसूचके ४ संयोगे ५ उत्पाते ईनिमित्ते च ।

आश्विन पु० आश्विनो पूरुषिमा यस्मिन् मासे अण् । खनाम
ख्याते चान्द्रे मासभेदे “अहमप्याश्विने तद्वत् वायाङ्गे बोध-
वायसहम्” दुर्गाबोधनमन्त्रः । १ अश्विमातृपदान आषा-

मिष्टकानाम् अण् मतोर्लुक् । २ दृष्टकाभेदे स्त्री ङीप् । “ये
हैता आश्वेनीरुपदधाति” शत० ब्रा० ८, २, १, ११ । आश्विनौ
देवते अस्म्य अण् । ३ चित्तिभेदे च “प्रत आश्विनोः पवमानः”
ऋ० ८, ८, ६, ४, पञ्चाश्विनो ह ऋतव्ये पञ्च वैश्वदैव्यः पञ्च-
प्राणभूतः पञ्चायस्या एकया न विंशतिर्वयस्यास्ता एकचत्वा-
विंशद्वितीया चितिः” शत० ब्रा० । ४ यज्ञियकपालभेदे पु०
“सौम्येन सहाश्विनो हिकपालः सर्वतः” कात्या० । १२, ६, २,
“भैलावरुणश्च स आश्विनश्च मे इति” यजु० । १८, १६, अ-
श्विन्यां भयः अण् । ५ अश्विनीकुमारयोः द्वि० व० । अश्विनौ
देवते अस्म्य अण् । अश्विनीकुमारदेवताके ई यज्ञे
७ यज्ञे च । आश्वलायनशब्दे उदा० ।

आश्विनी स्त्री अश्विना अश्वकारवतानमन्त्रेण युक्ता पूरुषिमा
नक्षत्राण् । १ आश्विनपौर्णमास्याम् २ आश्विनशुद्धोक्ताये च ।
आश्विनेय पु० द्वि० अश्विन्याः षोडशकारवत्याः संज्ञायाः
अपत्यं ढक् । १ अश्विनीकुमारयोः तयोः तस्या उत्पत्ति-
कया अरुण्यात्मजशब्दे ३२६ पृष्ठे दृष्ट्या । तस्यापत्यं विदा०
अञ् । २ नकुले ३ सहदेवे च पु० तयोर्माद्रासमश्विनीकुमारा-
भ्यामुत्पादितत्वात् तथात्वम् । “जिगाय समरे वीराना-
श्विनेयः प्रतापवान्” भा० व० प० १ अ० । अश्वसैकाहगमः
पन्थाः ढक् । ३ अश्वसैकाहगम्ये अश्वनि ।

आश्वीन पु० अश्वसैकाहगमः पन्थाः वा खञ् । अश्वसैकाह-
गम्ये देये “सहस्राश्विनो वा इतः खगौ लोकः” ऐत०
ब्रा० । चतुश्चत्वारिंशाश्वीमानि” श्रुतिः ।

आश्वेय लि० अश्व देवता अस्म्य ढक् । १ तद्देवताके
हविरादौ अश्वया अपत्यम् शुभ्रा० ढक् । २ अश्वभवे ।
आषाढ पु० आषाढो पूरुषिमाऽस्मिन् मासे अण् । खनाम
ख्याते चान्द्रे १ मासभेदे “आषाढस्य प्रथमदिवसे” मेघदू०
“श्वेते विश्वः सदाषाढे कार्तिके प्रतिबुध्यते” इति उरा० ।
आषाढो पूरुषिमा प्रयोजनमस्य अण् । व्रतिनां धार्ये
पाताये २ दण्डे “उपहिताषाढम्” काद० “तत्पुत्रेण च
गृहीतव्रतेनाषाढिना” काद० । “अघाजिनाषाढवरः
प्रगल्भवाक्” कुमा० । ३ मलयपर्वते पु० मेदि० पृ० ८ स्य ङः ।
आषाढोऽप्युक्तार्थेषु । स्वाये कन् आषाढकोऽप्युक्तार्थेषु ।

आषाढा स्त्री आ+षह-क्त “अवणाषाढेति” पा० निह्ने-
यात् नि० अत्यमोन्वाभावश्च । राशिचक्रस्य १ विंशतितमे
२ एकविंशे च नक्षत्रे “मूलं पूर्वाषाढा प्रथमश्राव्यस्तरांश-
कोष्ण्यौ । मकरस्तत्परिणेष श्रवणा चान्द्रे धनिष्ठाया” इत्युक्तेः
वा च पूर्वा उत्तरा च । तत्र पूर्वस्याः प्रथमपादस्य